

РЕЦЕНЗИЯ

По процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор”

Професионално направление: 8.2. Изобразително изкуство

Докторска програма „Дизайн“

Департамент „Дизайн“, НБУ

**Тема: ТЕНДЕНЦИИ В СЪВРЕМЕННИЯ ЕКСПОЗИЦИОНЕН ДИЗАЙН И
ВИЗУАЛНИТЕ ИЗКУСТВА И НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ**

Докторант: Анета Риналди

От доц. Елена Тодорова, НБУ

Темата на дисертационния труд „Тенденции в съвременния експозиционен дизайн и визуалните изкуства и новите технологии” разработена от докторантката Анета Риналди, е фундаментална за разбирането и развитието на новите технологии и тяхното отражение във видовете експозиционен дизайн. Разгледан е детайлно проблемът за отношението технически прогрес, визуален дизайн и възникналите нови реалности, като се проследява генезиса на тези отношения, а също така генезисът на отношенията между формираната се нова среда – интернет пространството и графичния дизайн.

При кратък исторически обзор на дигиталните технологии се очертава интересна тенденция: при повечето технически открития и нововъведения са необходими десетки години, докато се усъвършенстват и възприемат от обществото. Дигиталните технологии обаче показват нещо твърде различно – развитието им върви отначало бавно и след това все по-бързо и всеобхватно, докато днес те са навлезли във всички области на човешката дейност. При това проникване на високите технологии във всички сфери на живота и изкуствата не са изключение. Точно този аспект на докторската работа – симбиозата на хайтек технологии и дизайн, прави разглежданата тема изключително актуална и интересна за хората занимаващи се с графичен дизайн. Анета Риналди прави синтезиран анализ на връзката масмедии и нововъзникналото компютърно изкуство.

Проследява възникването на така нареченият „нет арт“, като знак за нова фаза на еволюцията в медиите и възникването по това време на Интернет, най-силния израз на глобализацията и новия начин на общуване между хората. За по-пълното разбиране на проблема за комуникацията, докторантката прави исторически преглед на кодовете за общуване, като в същото време подлага историческите факти на системен анализ, за да изведе няколко много интересни извода. Като кодове за комуникация А. Риналди определя: образи и цветове – непосредствен начин на общуване в зората на човечеството, по-късно с изобретяването на писменността – създаване на универсален набор от абстрактни символи, като преломен момент в общуването и съхраняването на информация. Следващ и по-висш стадий на комуникация, докторантката определя създаването на печатната преса, с възможност за тиражиране на написаното слово. Следователно в еволюцията на кодовете на общуване, образите са на по-ниско ниво от азбуките. В този смисъл, нашето съвремие, предпочитащо образите изглежда като завръщане назад към Средновековието, нещо като завръщане преди епохата на писменността. Успокояващо е, че образите, които днес определят съзнанието ни и ни програмират не са от същия тип като онези, които преобладават преди изобретяването на печата. Разликата се състои в това, че предшестващите съвременната ни епоха изображения са артефакти; а “постмодерните” са технологични продукти: уеб-сайтове, виртуални светове, т. н. интерактивни образи, компютърно генерирани в 3D. Така докторантката достига до извода, че историята на комуникацията е последователност от отделни етапи, всеки натоварен със своите естетически особености и всеки от тях със своите ограничения и възможности, които произлизат от съответните предшественици.

Втората глава на дисертационния труд, озаглавена „ Space Art Design”, представлява преглед и анализ на съвременното експозиционно изкуство и неговите разнообразни изяви. Докторанката доказва твърдението, че целта на всяка експозиция е внушението, комуникацията, а пряката задача на всеки дизайнер е да успее да намери най-точните изразни средства. В съвременния експозиционен дизайн се използват различни артистични форми и изразни средства като оформление на екстериори, пърформанс и видео-инсталации - размери, цветове и материали, осветление, звук и образи. Тези компоненти определят и влияят върху начина, по който експозиционната площ

комуникира с посетителя и влияе върху възприятието на експонатите. Традиционно експозициите се разделят на категории на база на темата, според културния или търговски характер, времетраенето, характера на експозиционната архитектурна даденост – музеи, галерии и т.н. Новите технологии, обаче, и тук променят изцяло естетиката. Разликата между видовете експозиции е все по-неясна, а техниките и образите, които се използват намират различни приложения във всеки един от видовете изложби. Прилагайки отново системния анализ А. Риналди съпоставя използването на раличните видове дигитална и интерактивна техника за обогатяване на експозициите и подобряване на възприятието и въздействието на експонатите. За да докаже основната теза в тази глава: новите технологии изграждат нова експозиционна среда, която въздейства на различни сетива чрез образ и звук. Описани са музеи, галерии, арт пространства, театри, пърформанси от различни държави, при които по нестандартен начин е използвана дигитална техника, за пресъздаване на различна реалнос и внушение. Всичко е подкрепено с подходящ снимков материал.

В края на втора глава А. Риналди извежда извода: „Използването на новите технологии в художественото пространствено оформление, както и във визуалната комуникация има смисъл, само когато са съчетани с добре направен проект и висок професионализъм от страна на дизайнерите. Всички изразни средства, в това число новите технологии и приложени форми на художествен изказ, като инсталация или пърформанс, губят изцяло значение, ако не са в контекста на сериозен дизайнерски проект. В крайна сметка, те служат само за да направят по-силен художествения изказ и да подсилят внушението на идеи и послания от страна на дизайнерите”.

За да бъде максимално точна в представянето на проблема за експозиционния дизайн, докторантката обръща специално внимание на музейните експозиции в България. При исторически преглед и съпоставка на етапите на развитие на музейното дело у нас А. Риналди описва как с навлизане на новите технологии, принципите на експозиционния дизайн се променят коренно. Тя достига до извода, че промяната не е в следствие само на техническия прогрес, но и на развитието на обществото в социален и културен аспект. Появата на нови изграждаци материали, осветление, техника за аудио ефекти, дава възможност за създаване на виртуална среда, както и изцяло виртуални музеи.

Третата глава от този дисертационен труд е отделена на графичния дизайн и различните му проявления в съвременния свят. Представена е запазената марка, като символ на идентичност. Появила се по време на далечния период на индустриалната революция, тя претърпява с времето еволюция, лингвистично усъвършенстване и в същото време консервативно съхранена. Описан е процесът на създаване на корпоративен дизайн, като са проследени няколко много известни европейски фирми и налагането на специфичен бранд за всяка от тях. И тук се оформя следния извод: „Корпоративният образ като израз на идентичност, представлява един жив организъм, поставен в социално-икономическа среда, намиращ се в непрекъснато взаимодействие с нея, което силно затруднява създаването на един единствен концептуален модел”. Твърденията и изводите в тази глава са подкрепени от богат нагледен материал и много примери от световната практика.

В последната част на дисертационния труд на Анета Риналди, е представен метода на онлайн обучението в сферата на висшето образование, като реална последица от възможностите на новите технологии. Като нов начин на общуване между обучаващ и обучаван, могат да се представят както много положителни, така и някои отрицателни страни на този метод. Докторантката изтъква и доказва следните преимущества на онлайн обучението:

- лекциите могат да се водят от световно утвърдени учени.
- Могат да се включват студенти от отдалечени крища на света.
- уеднаквяване на образованието в конкретната област и глобализация на учебния процес.
- създаване на реални контакти за сътрудничество в обща професионална сфера и възможност за равнопоставеност.

За съжаление се губи прекия контакт с преподавателя, но това е минус на всички виртуални общувания между хората.

Анета Риналди участва в създаването на първата онлайн програма по графичен дизайн, в НБУ. Най-голямото ѝ постижение е разработването на изцяло нова методика на преподаване. В дистанционното обучението по графичен дизайн са заложили принципите на уеб базираното обучение, предварително поставяне на лекциите и задаване на темите

на проектите в системата за уеб-базирано обучение и онлайн (Интернет връзка) в конферентен режим с директно общуване на лектора със студентите, възможност за симултанни корекции и теоретико-практическо обсъждане на проектите и лекционния материал едновременно с 20 студенти. Теоретичната и практическа подготовка на студенти във визуалните изкуства и комуникации като онлайн обучение (използващо web базираното обучение с дистанционни занятия и целогодишна пряка връзка преподавател - студенти) се осъществява за първи път.

До тук направих кратък обзор – анализ на подтемите съдържащи се в дисертационния труд на А. Риналди. Проследяването на изводите направени в отделните части на дисертацията ясно доказват, че избраната тема е последователно и детайлно разработена от докторантката. Основната изследователска теза на труда: проследяване в исторически, социален и технологичен план на тенденции в съвременния експозиционен дизайн и визуалните изкуства, както и участието на новите технологии при различни форми на дизайна, е доказана чрез използването на различни научни методи. Основно е използван методът на сравнителния и системния анализ (в това число елементарен, структурен, функционален и исторически). Използвани са също индукция и дедукция. Всички представени подтези са подкрепени с доказателствен материал. Изследвани са не само различните аспекти на проблема, но и закономерностите при промените на явленията.

Структурата на труда следва основните принципи на системната теория, като е разгледана системата от аспекти на влияние на новите технологии при графичния и експозиционния дизайн. Направените изводи и анализи на различните проблеми се отличават с изчерпателност и представляват действителен научен принос, което придава на дисертацията още по-голямо научно значение.

Анета Риналди представя едно сериозно и задълбочено изследване, което отговаря на всички изисквания за дисертационен труд. Поставените сериозни цели и задачи са постигнати. Изведени са важни изводи, пряко свързани с темата. Използваната методика е актуална и отговаря на съвременните изисквания за провеждане на изследователска работа.

Трудът е добре структуриран и с максимална яснота представя разглежданите проблеми.

Заключение:

След като се запознах с дисертационния труд на Анета Риналди на тема „ТЕНДЕНЦИИ В СЪВРЕМЕННИЯ ЕКСПОЗИЦИОНЕН ДИЗАЙН И ВИЗУАЛНИТЕ ИЗКУСТВА И НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ” и всички представени материали, с убеденост изказвам мнение, че тази дисертация е сериозен принос към проучването и анализирането на различните аспекти на новите технологии и тяхното влияние при формирането на съвременния графичен и експозиционен дизайн.

Подкрепям кандидатурата на Анета Риналди за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по шифър 8.2. Изобразително изкуство (Дизайн).

14.06.2013г.

Доц. Елена Годорова

